

Konsekwencje migracji wewnętrznych i zagranicznych Polaków

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Konsekwencje migracji wewnętrznych i zagranicznych Polaków

Źródło: dostępny w internecie: Obraz [Stela Di](#) z [Pixabay](#), domena publiczna.

Ludzie przemieszczają się od zarania dziejów. Czasem zmieniają swoje miejsce pobytu w obrębie ulicy, a nieraz postanawiają osiedlić się na innym kontynencie. Takie ruchy nazywane są migracjami. Polacy nie są tutaj wyjątkiem. Nasi rodacy również bardzo często zmieniają swoje miejsce zamieszkania, a przyczyny takich decyzji mają najrozmaitsze podłoże. Oczywiście migracje mają także najróżniejsze skutki - tak pozytywne, jak i negatywne.

Twoje cele

- Omówisz formy migracji oraz poznasz istotę migracji łańcuchowych.
- Wskażesz wady i zalety emigracji.
- Przeanalizujesz skutki pozytywne i negatywne migracji w krajach emigracyjnych i imigracyjnych.

Przeczytaj

Wyróżnia się następujące formy **migracji**:

emigrację – wyjazd na stałe lub na pewien okres z dotychczasowego miejsca zamieszkania,

imigrację – przyjazd na stałe lub na pewien okres do nowego miejsca zamieszkania,

reemigrację – powrót z emigracji ludności, która wcześniej wyemigrowała.

Migracje łańcuchowe – zjawisko polegające na tym, że emigranci namawiają swoich, by ci poszli w ich ślady i również wyjechali. Osoby, które decydują się na ten krok, osiedlają się zwykle w tym samym regionie, co ich rodzina lub znajomi – albo szerzej – na obszarze zamieszkanym przez ich rodaków. Przykładem mogą tu być emigranci z Polski, którzy w USA skupieni są przede wszystkim w okolicach Chicago i Nowego Jorku, natomiast w Brazylii – w stanie Parana. Efektem migracji łańcuchowych jest też powstawanie dzielnic mniejszości etnicznych: chińskich (tzw. Chinatown), polskich (np. Jackowo w Chicago), włoskich (tzw. Little Italy), rosyjskich (tzw. Little Odessa) itd.

Przykład chińskiej architektury w Chinatown/span> w San Francisco (USA)

Źródło: dostępny w internecie: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Chinatown_\(dzielnica\)#/media/Plik:SFO-Chinatown.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Chinatown_(dzielnica)#/media/Plik:SFO-Chinatown.jpg), licencja: CC BY-SA 1.0.

Polski sklep w Avondale, jednej z dzielnic Chicago (USA)

Źródło: dostępny w internecie: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Avondale_\(Chicago\)#/media/Plik:Polish_Village.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Avondale_(Chicago)#/media/Plik:Polish_Village.jpg), licencja: CC BY-SA 2.5.

Wady i zalety związane z emigracją

Wady emigracji	Zalety emigracji
-----------------------	-------------------------

Wady emigracji	Zalety emigracji
<p>zaburzenie struktury demograficznej (emigrują głównie ludzie młodzi)</p> <p>wyludnianie się w kraju niektórych obszarów, zwłaszcza na prowincjach</p> <p>zagrożenie dla wypłacalności systemu emerytalnego w kraju</p> <p>utrata najlepiej wykształczonej części siły roboczej</p> <p>dezaktywizacja emigrantów na lokalnym rynku pracy</p> <p>wydatki poniesione w kraju na edukację emigrantów</p> <p>zmniejszenie w kraju wpływów do budżetu (emigranci płacą podatki tam, gdzie wyjechali)</p> <p>niewykorzystanie kapitału ludzkiego (praca poniżej kwalifikacji) na emigracji</p> <p>trudności ze znalezieniem fachowców w kraju</p> <p>trudności z adaptacją emigrantów w nowym środowisku</p> <p>problemy dla kraju imigracyjnego wynikające z rosnącego zróżnicowania etnicznego, kulturowego, religijnego itd.</p> <p>koszty psychiczne związane z rozstaniem z rodziną, bliskimi</p> <p>rozpad rodzin</p>	<p>wzrost dochodów gospodarstw domowych i podniesienie standardu życia</p> <p>poprawa w kraju sytuacji na rynku pracy (zmniejszenie bezrobocia)</p> <p>wzrost w kraju wpływów z transferów zagranicznych</p> <p>nowe doświadczenia, umiejętności i kwalifikacje emigrantów, np. poznanie obcego języka i kultury</p> <p>inwestowanie w kraju zgromadzonych oszczędności</p> <p>wykształcanie się w kraju mobilnej społeczności</p>

Konsekwencje migracji w krajach emigracyjnych (głównie słabo rozwiniętych)

Skutki pozytywne:

- zmniejszenie zaludnienia,
- ewolucja struktury wieku (odpływ ludności głównie w wieku produkcyjnym),
- zmniejszenie konkurencji na rynku pracy,
- redukcja bezrobocia,
- tworzenie i rozwijanie firm związanych z logistyką zagraniczną.

Skutki negatywne:

- odpływ wykwalifikowanej siły roboczej,
- starzejące się społeczeństwo,
- rozpad rodzin wywołany emigracją,
- wysokie koszty usług wywołane brakiem wykwalifikowanej siły roboczej.

Konsekwencje migracji w krajach imigracyjnych (głównie wysoko rozwiniętych)

Skutki pozytywne:

- rosnący przyrost rzeczywisty,
- zmniejszenie wskaźnika ludności starzejącej się,
- napływ wykwalifikowanej siły roboczej,
- napływ taniej siły roboczej,
- wzrost zapotrzebowania na produkty i usługi,
- wzrost dochodu trafiającego do krajowego budżetu.

Skutki negatywne:

- zwiększenie problemów socjalnych (np. zapotrzebowanie na mieszkania, szkoły, opiekę zdrowotną),
- powstawanie konfliktów społecznych,
- zwiększenie bezrobocia wśród obywateli państwa,
- większa konkurencja na rynku pracy.

Słownik

migracja ludności

oznacza jej przemieszczanie się, najczęściej w celu czasowej lub stałej zmiany miejsca zamieszkania; niekiedy wliczane są tu także dobowe ruchy ludności związane z codziennymi dojazdami do pracy lub szkoły

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem i wymień konsekwencje migracji wewnętrznych. Jakie zmiany społeczne i przestrzenne zachodzą, kiedy mieszkańcy miast przeprowadzają się na tereny wiejskie?

Porozmawiajcie w klasie o możliwych konsekwencjach migracji wewnętrznych w Polsce. Rozpatrzenie zarówno skutki pozytywne, jak i negatywne. Zastanówcie się także, czy negatywnym skutkiem migracji można w jakiś sposób przeciwdziałać.

Konsekwencje migracji wewnętrznych i zagranicznych Polaków

Migracje wewnętrzne towarzyszą Polakom od zawsze, jednak na przestrzeni wieków zmienia się ich intensywność oraz kierunki. Takie ruchy ludności wcale nie muszą odbywać się na wielkie odległości. Równie popularne jest przemieszczanie się w ramach tej samej jednostki administracyjnej, na przykład z obszaru wiejskiego na obszar wiejski lub z miasta do miasta. Migracje wewnętrzne mogą obejmować także przemieszczenia z obszaru wiejskiego do miasta i odwrotnie. Takie ruchy można także rozpatrywać pod kątem przekraczania granic gmin, powiatów czy województw. W takim przypadku mówimy o migracjach wewnątrzgminnych, wewnątrzpowiatowych czy wewnątrzwojewódzkich albo międzygminnych, międzypowiatowych oraz międzywojewódzkich. Migracje zmieniały swoje nasilenie w zależności od etapu rozwoju społeczno-ekonomicznego. W okresie industrializacji, zarówno tej z czasów pierwszej rewolucji przemysłowej, jak i tej z okresu po 1945 roku, duże znaczenie miały migracje z obszarów wiejskich do miast. Miało to związek z zapotrzebowaniem na siłę roboczą w intensywnie rozwijającym się przemyśle zlokalizowanym w miastach, a także z przeludnieniem wsi i koniecznością poszukiwania nowego miejsca do życia. Obecnie takie przemieszczenia również mają miejsce, jednak ich znaczenie jest znacznie mniejsze. Zastanów się, w jakim celu ludzie obecnie migrują z obszarów wiejskich do miast. Czy nadal przyczyną jest rozwijający się przemysł? Jakie są konsekwencje takich przemieszczeń? Weź pod uwagę to, że skutki takich migracji odczuwane są zarówno przez osoby, które migrują, przez ich rodziny, które pozostały

w poprzednim miejscu zamieszkania, jak i przez tych, którzy mieszkają w mieście, do jakiego przybywają nowi mieszkańcy. Zwróć także uwagę na to, że skutki migracji widoczne są również w przestrzeni. Innym rodzajem migracji są te z obszarów miejskich do obszarów wiejskich. Ten rodzaj przemieszczeń związany jest ściśle z fazą rozwoju urbanizacji w Polsce. Część mieszkańców miast, szczególnie tych największych, odczuwa potrzebę stałej zmiany otoczenia i decyduje się na zamieszkanie na terenach wiejskich. W niektórych przypadkach ruchy takie przyjmują postać zjawiska zwanego „urban sprawl”. Zastanów się, jakie konsekwencje mają takie migracje wewnętrzne.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Do migracji wewnętrznych nie należy przemieszczanie się ludności:

- ze wsi do miasta.
- z miasta na wieś.
- pomiędzy regionami kraju.
- z kontynentu na inny kontynent.

Ćwiczenie 2

Połącz definicję z odpowiadającym jej terminem.

Migracje łańcuchowe, Emigracja, Imigracja, Repatriacja, Reemigracja

Wyjazd na stałe lub na pewien okres z dotychczasowego miejsca zamieszkania.	
Przyjazd na stałe lub na pewien okres do nowego miejsca zamieszkania.	
Powrót z emigracji ludności, która wcześniej wyemigrowała.	
Zorganizowany powrót obywateli jakiegoś kraju (np. przesiedleńców) do ojczyzny.	
Wyjazdy z określonego regionu czy państwa do kraju, w którym migranci skupiają się w tych samych regionach,	

a nawet
miejscowościach.

Ćwiczenie 3

Podziel podane skutki migracji na pozytywne i negatywne z punktu widzenia kraju imigracyjnego.

powstawanie konfliktów społecznych, napływ taniej siły roboczej, zwiększenie problemów socjalnych, napływ wykwalifikowanej siły roboczej, zwiększenie bezrobocia wśród obywateli państwa, większa konkurencja na rynku pracy, zmniejszenie wskaźnika ludności starzejącej się

Pozytywne	
Negatywne	

Zaznacz wszystkie pozytywne skutki dla Polski wynikające z emigracji Polaków.

- zagrożenie dla wypłacalności systemu emerytalnego w kraju
- dezaktywizacja emigrantów na lokalnym rynku pracy
- poprawa sytuacji na krajowym rynku pracy (zmniejszenie bezrobocia)
- wzrost wpływów z transferów zagranicznych
- wydatki poniesione w kraju na edukację emigrantów
- nowe doświadczenia, umiejętności i kwalifikacje reemigrantów
- trudności ze znalezieniem fachowców w kraju
- zmniejszenie wpływów do budżetu państwa

Ćwiczenie 5

Poza obszarem naszego kraju mieszkają miliony Polaków. Przyczyny emigracji mogą być różne.

Wstaw do tabeli podane nazwy państw, w których duża liczebność Polonii spowodowana jest podanymi przyczynami.

zarobkowe, polityczne, w tym zesańcy i potomkowie zesańców, potomkowie uchodźców po powstaniach narodowych z XIX wieku

Przyczyny emigracji Polonii	Przykłady państw
zarobkowe	
polityczne, w tym zesańcy i potomkowie zesańców	
potomkowie uchodźców po powstaniach narodowych z XIX wieku	

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

W drugiej dekadzie XXI wieku w Polsce notowano dodatnie saldo migracji na 1000 mieszkańców w pięciu województwach: mazowieckim, małopolskim, pomorskim, dolnośląskim i wielkopolskim. Ujemne saldo najczęściej notowały województwa: warmińsko-mazurskie, lubelskie, opolskie.

Wyjaśnij dlaczego wymienione województwa miały dodatnie lub ujemne saldo migracji.

Ćwiczenie 8

Zaproponuj działania, które mogłyby zapobiegać dalszej emigracji z Polski młodych, wykształconych ludzi.

Dla nauczyciela

Autor: Magdalena Fuhrmann

Przedmiot: geografia

Temat: Konsekwencje migracji wewnętrznych i zagranicznych Polaków

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, klasa III

PODSTAWA PROGRAMOWA

XV. Społeczeństwo i gospodarka Polski: rozmieszczenie ludności i struktura demograficzna, saldo migracji, struktura zatrudnienia i bezrobocie, urbanizacja i sieć osadnicza, warunki rozwoju rolnictwa, restrukturyzacja przemysłu, sieć transportowa, atrakcyjność turystyczna.

Uczeń:

4. analizuje przestrzenne zróżnicowanie salda migracji w Polsce, podaje przyczyny migracji wewnętrznych i zewnętrznych, główne kierunki emigracji Polaków oraz przedstawia sytuację migracyjną w swoim regionie.

Kształowane kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne

Uczeń:

- omawia skutki pozytywne i negatywne migracji wewnętrznych Polaków,
- wymienia skutki pozytywne i negatywne migracji zewnętrznych Polaków,
- proponuje sposoby ograniczenia skutków negatywnych migracji.

Strategie nauczania: asocjacyjna

Metody i techniki nauczania: Blended learning, IBSE

Formy pracy: praca indywidualna/praca w parach/praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne: e-materiał, komputer, projektor multimedialny, zeszyt

Materiał dodatkowy

PRZEBIEG LEKCJI

Faza wstępna

1. Rozmawia z uczniami o tym, czym są migracje, jakie wyróżnia się typy migracji (przypomnienie informacji).
2. Nauczyciel przedstawia cele lekcji.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z audiobookiem. Nauczyciel w rozmowie z uczniami sprawdza zrozumienie zagadnień. Uczniowie odpowiadają na zadane w audiobooku pytania i polecenia. Wykonują notatkę w zeszyte na temat kierunków migracji wewnętrznych oraz konsekwencji każdego rodzaju migracji.
2. Uczniowie dobierają się w pary i wspólnie opracowują mapę myśli. Po lewej stronie wymieniają skutki negatywne migracji zagranicznych, a po prawej – skutki pozytywne. Uczniowie zastanawiają się także nad aspektami funkcjonowania państwa/miasta/gminy, które w największym stopniu odczuwają konsekwencje migracji Polaków oraz nad sposobem radzenia sobie z jej negatywnymi skutkami.
3. Nauczyciel wskazuje parę, która przedstawia jedną z konsekwencji, uczniowie we wspólnej dyskusji omawiają pierwszy przykład. Nauczyciel sprawdza zrozumienie zagadnienia. W ten sposób pozostałe pary prezentują kolejne przykłady. Uczniowie uzupełniają swoje mapy myśli o te elementy, które dotąd nie zostały wzięte pod uwagę.

Faza podsumowująca

1. Przypomnienie celów lekcji.
2. Podsumowanie wiedzy zaprezentowanej na lekcji.
3. Utrwalenie najważniejszych pojęć, szczególnie tych, które sprawiały uczniom największe problemy podczas zajęć.
4. Ocena pracy uczniów podczas lekcji.

Praca domowa

1. Utrwalenie wiadomości przedstawionych na lekcji.
2. Wykonanie pracy pisemnej będącej tekstową ilustracją mapy myśli.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Audiobook może zostać wykorzystany w trakcie innych lekcji dotyczących migracji ludności, np. podczas omówienia tematu dotyczącego klasyfikacji migracji ludności lub jako uzupełnienie lekcji dotyczącej kierunków współczesnych migracji.